

Pyrenae 1965-2015

Pyrenae, *Revista de Prehistòria i Antiguitat de la Mediterrània Occidental / Journal of Western Mediterranean Prehistory and Antiquity* compleix aquest 2015 el seu 50è aniversari. L'any 1965, els professors i membres de l'Institut d'Arqueologia i Prehistòria de la Universitat de Barcelona, encapçalats pels professors Joan Maluquer de Motes i Lluís Pericot, donaren llum verda a la que és avui una de les revistes més antigues de l'arqueologia hispànica i amb més renom de l'arqueologia catalana. Han passat 50 anys, 46 números editats, amb moments de greus dificultats i altres de gran satisfacció. Molts dels qui la crearen ja no són amb nosaltres, però de ben segur avui estarien cofois.

Pyrenae ha crescut al mateix ritme que l'arqueologia com a ciència independent amb un cos teòric i metodològic que la diferencien de les altres ciències humanes i socials. La primera època de *Pyrenae*, que s'inicià amb el número 1 de 1965, va tenir continuïtat fins a l'any 1985, quan es publicà el número 21. Vint anys on la recerca feta per l'Institut d'Arqueologia i Prehistòria de la Universitat de Barcelona es va difondre i que serviren per a enfortir els lligams amb altres institucions nacionals i europees. Les dificultats, essencialment econòmiques, junt amb la jubilació del professor Maluquer i la desaparició de l'Institut quatre anys més tard, el 1989, estroncaren el somni de tirar endavant *Pyrenae*. Els membres del Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia de la Universitat de Barcelona obriren un temps per a reflexionar sobre què calia fer amb *Pyrenae*, sobretot tenint en compte l'alt nombre d'intercanvis que tenia la revista, un dels seus grans valors, i que incrementaven el fons de la Biblioteca d'Arqueologia de la Universitat. No hi havia cap mena de dubte que *Pyrenae* havia de veure de nou la llum i es va fer amb totes les conseqüències, fins i tot la de preparar el número 22-23 com a homenatge al professor Maluquer, malgrat les dificultats, alhora que el següent, el número 24, que aparegué l'any 1993. La segona etapa de *Pyrenae* va permetre posicionar la revista de nou en el panorama científic i recuperar els intercanvis. Deu números aparegueren fins a l'any 2003.

El segle XXI obria una nova etapa, requeria situar *Pyrenae* en l'era digital, l'era de la informació. Quan assumírem l'edició de la revista l'any 2004, a partir del número 35, teníem clar que es tractava d'un repte important. Calia oferir un espai on publicar els resultats de la recerca amb tota la qualitat científica, el rigor metodològic i argumental, la perspectiva interdisciplinària i nous enfocaments, tot respectant els orígens de la revista i el fet que estava encabida en un departament amb tres àrees de coneixement: la prehistòria, la història antiga i l'arqueologia. El subtítol que li varem atribuir, *Revista de Prehistòria i Antiquitat de la Mediterrània Occidental / Journal of Western Mediterranean Prehistory and Antiquity*, mostra clarament una justificada ambició de posicionar la revista entre les millors.

En els últims anys, la política d'avaluació de les revistes científiques en humanitats ha arribat a extrems completament desballestadors, en funció de cada institució o administració, és igual que sigui pública o privada, nacional o internacional, i els editors de les revistes hem hagut de 'jugar' amb ètica, pulcritud i una bona dosi de paciència amb els qui gestionen els índexs d'impacte i els qui avaluen les revistes. La fortalesa de *Pyrenae* ha estat la de no defallir davant de tots els obstacles, mantenir-se independent i aplicar unes normes ètiques en el procés de selecció i avaluació dels manuscrits a publicar. Ens hem allunyat del *publish or perish* on tot s'hi val. L'avaluació de la producció científica per a la seva publicació no pot recolzar-se en criteris mercantilistes, ans al contrari, s'ha de regir per un seguit de paràmetres científics i ètics que tenen a veure tant amb l'honestedat del/s autor/s, com amb el mateix avaluador, un altruista, i els editors responsables de l'edició i de mantenir els barems i objectius de la revista que gestionen. No és gens fàcil, i menys encara quan és obvi que tots els sistemes d'avaluació utilitzen el factor d'impacte a partir de les ciències considerades pures. Les ciències humanes es veuen abocades a una avaluació que no té en compte la seva idiosincràsia, com en el cas de l'arqueologia. Cal continuar lluitant en contra d'aquesta suposada objectivitat, que no fa més que indignar els investigadors del camp de les humanitats amb tota la seva diversitat.

La revolució que ha representat Internet en l'era digital ha permès *Pyrenae* crear un espai web. Sense cap mena de dubte <www.pyrenae.com> és un portal obert al món. Ha guanyat i fidelitzat lectors, ha difós la recerca i la publicació, ha augmentat els intercanvis de revistes i l'arribada de nombrosíssimes publicacions per a la biblioteca, i ha incrementat la voluntat dels investigadors de publicar en una revista que s'ha guanyat a pols el respecte de la comunitat científica i dels avaluadors. Gràcies a aquest respecte, a la seva fermesa i seguretat, *Pyrenae* ha rebut com a regal d'aniversari la inclusió a ERIHplus i SCOPUS i continua present a CARHUS Plus+ A, CIRC B i ANEP B, a més de nombroses bases de dades que afavoreixen la seva difusió internacional.

Pyrenae ha assolit la majoria d'edat i esperem que aquest esforç constant tingui reconeixement i continuïtat; cal mirar el futur sense oblidar que som *nanos gigantum humeris insidentes*. Per a celebrar-ne l'aniversari, *Pyrenae* i l'òrgan que la publica, el Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia, han volgut oferir als seus lectors un número especial que mostri com la investigació i la docència de l'arqueologia a la Universitat de Barcelona han crescut al mateix ritme que la seva revista. Els equips de recerca i el Grau

d'Arqueologia en són la millor mostra. Malauradament en pocs mesos aquest històric Departament, model de molts d'altres i de gran impacte científic, desapareixerà. És una tristíssima notícia, però com a editors continuarem lluitant perquè la recerca en arqueologia tingui sortida a *Pyrenae*. La revista ha assolit tal grau de maduresa que ja no pertany a ningú, existeix per ella mateixa, pertany a tothom, i autors, avaluadors, editors i lectors són tan sols part d'un procés.

L'edició especial que avui oferim en commemoració del 50è aniversari de *Pyrenae* és una esplèndida mostra de la investigació que portem a terme els equips de recerca de la Universitat de Barcelona que ens dediquem a l'estudi de la prehistòria i del món antic, nombrosos i de valuós grau d'excel·lència. Els editors de *Pyrenae* volem compartir amb els nostres lectors la tasca que s'està duent a terme i agraïm a tots els investigadors dels grups de recerca: Seminari d'Estudis i Recerques Prehistòriques, Grup de Recerca en Arqueologia Protohistòrica, Grup de Recerca d'Arqueologia Clàssica, Protohistòrica i Egípcia, Equip de Recerca Arqueològica i Arqueomètrica de la Universitat de Barcelona, Centro para el Estudio de la Interdependencia Provincial en la Antigüedad Clásica, Grup de Recerques en Antiguitat Tardana i Tàcita Muta, Grup d'Estudis de Dones i Gènere a l'Antiguitat, haver fet possible aquest rept.

Omnes laeti Pyrenae festos dies aniversarios agimus.

Gisela Ripoll, Editora
Miguel Ángel Cau, Inés Domingo i Víctor Revilla, Editors Adjunts

